

19. 4. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právní postih šikanózního insolvenčního návrhu

Důvodem tohoto zamyšlení nad možnými důsledky nedůvodně či v souvislostech tohoto textu zejména šikanózně podanými návrhy na zahájení insolvenčního řízení je skutečnost, že po několika letech účinnosti zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), který nahradil k 1.1.2008 do té doby platnou právní úpravu úpadkového práva obsaženou v zákoně č. [326/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, nedošlo k vymizení tohoto nešvaru, kterým zejména podnikatelské subjekty „řeší“ vymáhání mnohdy objektivně sporné pohledávky.

Moreno Vlk & Asociados

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE / ABOGADOS / ATTORNEYS AT LAW
PRAHA - MADRID - BRATISLAVA

Řešení těchto situací je pro postižené subjekty velmi svízelné, zejména s ohledem na zákonné důsledky zahájení insolvenčního řízení vymezené přímo v insolvenčním zákoně spočívající zejména v omezení s nakládáním s majetkem postiženého subjektu v rozsahu dle ustanovení § 111 insolvenčního zákona, ale také neformální důsledky, které je v praxi mnohdy zcela diskvalifikují, v každém případě znevýhodňují v hospodářské soutěži.

Tento problém umocňuje také skutečnost, že pokud postižený takovým návrhem nepodlehne nátlaku na splnění sporného závazku, a současně nejsou splněny podmínky pro odmítnutí podaného návrhu, a dojde k projednání takového insolvenčního návrhu, lze v praxi očekávat trvání insolvenčního řízení v řádu několika měsíců od doby podání návrhu do doby jeho zamítnutí. I v takovém případě ovšem v historii insolvenčního rejstříku bude u postiženého záznam o insolvenčním řízení.

Návrh na předběžné opatření k omezení účinků zahájení insolvenčního řízení

K aktivní obraně v průběhu zahájeného insolvenčního řízení, nabízí právní řád postiženému pouze možnost podat návrh na vydání předběžného opatření, kdy k jeho návrhu může insolvenční soud podle ustanovení § 88 odst. 2 zákona omezit z důvodů hodných zvláštního zřetele způsobem stanoveným v předběžném opatření některý z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení uvedených v § 109 odst. 1 písm. b) a c), neodporuje-li to společnému zájmu věřitelů.

Žaloby postiženého

Další aktivity postiženého subjektu mají mít spíše refundační charakter směřující k náhradě újmy vzniklé postiženému podáním šikanózního insolvenčního návrhu a vedeným insolvenčním řízením.

Žaloba na ochranu dobré pověsti

Principem této ochrany je, že právnická nebo fyzická osoba, která byla dotčena na své pověsti nebo které toto dotčení důvodně hrozí, se může domáhat ochrany vůči každému a požadovat, aby se ten, kdo tento zásah způsobil, zdržel protiprávního jednání, odstranil závadný stav, vydal bezdůvodné obohacení, nahradil vzniklou újmu a poskytl přiměřené zadostiučinění. Takto postižitelným zásahem do dobré pověsti osoby může být i samotné zveřejnění nepravdivého tvrzení v návrhu na zahájení insolvenčního řízení, tedy obvykle tvrzení o stavu úpadku či mnohosti věřitelů.

Základ tohoto nároku lze nalézt také v ustanovení § 147 insolvenčního zákona, který zakládá odpovědnost k náhradě škoda a jiné újmy. Pod tuto „jinou újmu“ lze podřadit také újmu způsobenou zásahem do dobré pověsti.

Žaloba o náhradu škody

Také právním základem tohoto nároku je ustanovení § 147 odst. 1 insolvenčního zákona, které stanoví: Jestliže řízení o insolvenčním návrhu bylo zastaveno nebo byl insolvenční návrh zamítnut či odmítnut vinou insolvenčního navrhovatele, má osoba, které zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu vznikla škoda nebo jiná újma, právo na náhradu takové škody nebo jiné újmy vůči insolvenčnímu navrhovateli. Přičemž v pochybnostech se má za to, že insolvenční navrhovatel zavinil zastavení insolvenčního řízení nebo odmítnutí insolvenčního návrhu. Podstatné pro posouzení nároku postiženého šikanózním insolvenčním návrhem je povaha odpovědnosti navrhovatele za škodu, která je objektivní.

Žaloba pro nekalosoutěžní jednání

Na jednání spočívající v podání šikanózního návrhu lze také aplikovat ustanovení o nekalé soutěži upravené v občanském zákoníku. Vedle generální klauzule o zákazu nekalosoutěžního jednání dopadá na posuzované jednání zejména skutková podstata zlehčování upravená v ustanovení § 2984. Podle tohoto ustanovení je posuzováno jednání, jímž soutěžitel uvede nebo rozšiřuje o poměrech, výkonech nebo výrobku jiného soutěžitele nepravdivý údaj, způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu. Postižená osoba, jejíž právo bylo nekalou soutěží ohroženo nebo porušeno, pak může dle ustanovení § 2889 občanského zákoníku, proti navrhovateli požadovat, aby se nekalé soutěže zdržel nebo aby odstranil závadný stav. Dále, a to je v této souvislosti podstatné, může požadovat přiměřené zadostiučinění, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.

Šikanózní insolvenční návrh jako trestný čin a náhrada újmy poškozenému

Podáním šikanózního insolvenčního návrhu se může také navrhovatel dopustit trestného činu vydírání podle ustanovení § 175 trestního zákoníku, případně pomluvy podle ustanovení § 184 trestního zákoníku. Trestní odpovědnost osob za podání takových návrhů již byla řešena také soudy vyšších instancí, kdy podstatné je zejména rozhodnutí Nevyššího soudu ČR pod sp. zn. 8 Tdo 1352/2014. Tímto rozhodnutím NS zamítl dovolání navrhovatele odsouzeného pro tyto dva trestné činy. Z rozhodnutí je zejména podstatné toto právní hodnocení ve vztahu k trestnému činu vydírání: Podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení, jímž pachatel chtěl donutit poškozeného k plnění, které neměl povinnost poskytnout, pokud k němu došlo na základě vědomě nepravdivých skutečností bez faktické existence okolností splňujících podmínky úpadku ve smyslu § 3 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, je nedovoleným prostředkem a lze jej kvalifikovat jako pohružku jiné těžké újmy ve smyslu znaků skutkové podstaty trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 trestního zákoníku. Návrh na zahájení insolvenčního řízení, jehož podmínky podání jsou stanoveny v § 97 insolvenčního zákona, není dovoleným prostředkem, je-li ho v rozporu se zásadami insolvenčního řízení (srov. § 5 insolvenčního zákona) zneužito k jiným než v zákoně uvedeným účelům. Děje se tak zejména tehdy, když slouží k prosazení

vlastních zájmů osoby podávající takový návrh, vedený především snahou uškodit osobě, na jejíž majetek je insolvenční návrh podáván, a donutit ji, aby něco konala, opominula nebo trpěla, aniž by navrhovatel měl skutečné poznatky o tom, že dotčená osoba (fyzická nebo právnická) je v úpadku ve smyslu § 3 insolvenčního zákona.

K naplnění trestného činu pomluvy pak Nejvyšší soud ČR ve stejném rozhodnutí uvedl: Jestliže je návrh na zahájení insolvenčního řízení založen na smyšlených a neexistujících skutečnostech, jež byly navrhovatelem jen účelově uvedeny se záměrem vyvolat důsledky spojené s podáním takového návrhu, zejména aby byly do insolvenčního rejstříku, který je informačním systémem dostupným prostřednictvím veřejné datové sítě, zaneseny a v něm uvedeny nepravdivé skutečnosti nasvědčující tomu, že je údajný dlužník v úpadku, může dojít k vážným důsledkům (např. ohrožení jeho konkurenceschopnosti v důsledku ztráty důvěry a dobrého jména u klientů a obchodních partnerů apod.), které lze považovat za jinou vážnou újmu ve smyslu trestného činu pomluvy podle § 184 trestního zákoníku.

Podstatné v této souvislosti je také uvést, že poškozenému v trestním řízení může být přiznán nárok na náhradu nemajetkové újmy, což se mimo jiné ve věci rozhodované pod uvedenou spisovou značkou stalo, a to ve výši 100 000 Kč.

Z výše stručně popsanych možných právních nástrojů obrany před šikanózním insolvenčním návrhem je zřejmé, že jde v zásadě postupy, které neposkytují ochranu před podáním takového návrhu, ale pouze umožňují domoci se postiženému určité zejména finanční satisfakce.

Mgr. Richard Rolfes,
advokát

[MORENO VLK & ASOCIADOS](#)
advokátní kancelář

Sokolovská 32/22
186 00 Praha 8

Tel.: +420 224 818 736
Fax: +420 224 818 736
e-mail: paha@moreno-vlk.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)

- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti - jaké přinesla změny?](#)